

การศึกษาความพึงพอใจต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนและความสุข
ด้านการเรียนการสอนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
ประจำปีการศึกษา 2559 คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
The Study of Satisfaction Toward Program in Term of Supporting Factors and
Happiness of Learning of Bachelor Degree Graduates in Academic Year 2559
Faculty of Environment and Resource Studies, Mahidol University

สุดา ขำดำรงเกียรติ และ ไพลิน บุนนาค*
Suda Khomdomrongkeat and Pailin Bunnak*

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาระดับความพึงพอใจและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอน โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการศึกษาพบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน การวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล คือ เพศ ระบบการสอบคัดเลือก ประเภทของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจในด้านปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างกัน
คำสำคัญ: ความพึงพอใจ/ ปัจจัยสนับสนุน/ ความสุขด้านการเรียนการสอน

Abstract

This article studies the level of satisfaction and comparative satisfaction in terms of supporting factors and happiness of learning of students completing a bachelor's degree from the Faculty of Environment and Resource Studies at Mahidol University. The subjects of this research were 70 students who graduated from the department during the 2016 academic year. The research tool used for data collection was a questionnaire and the responses were statistically analyzed to determine percentage, mean, standard deviation, t-test and One-Way ANOVA values. The results show that the graduates were satisfied with the instruction and management overall with high scores for both issues. Comparison analysis performed among groups based on general information including gender, admission ranking, Secondary and High School ranking (Mathayom Suksa School) and overall college program GPA show that the graduates were satisfied with both supporting factors and happiness of learning with no significant difference.

Keywords: Student Satisfaction/ Supporting Factors/ Happiness of Learning

1. บทนำ

ปัจจุบัน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำร่างกรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคนดี มีวินัย เป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพของสังคม ประเทศ และของโลก มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะ ในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองความต้องการของ ตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ และดำรงชีวิตใน สังคมอย่างมีความสุข โดยมีความสามารถในการปรับตัว และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ของเศรษฐกิจและสังคมพหุวัฒนธรรมที่เป็นพลวัตใน โลกศตวรรษที่ 21 [1]

ในฐานะที่คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามีหน้าที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน คือ การผลิตบัณฑิตเพื่อเป็นกำลังสำคัญในด้าน สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร โดยส่งเสริมและมุ่งเน้นเพื่อ พัฒนาสร้างสรรค่นักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรม จริยธรรมระดับสูงใน สาขาวิชาต่างๆ โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การ ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศและสามารถ รองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งในการ สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และการแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมในสังคมได้ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ จะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาตนเองตลอดชีวิตสามารถ พัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านต่างๆ ที่จะ ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และรู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพทางสังคม เศรษฐกิจใน ปัจจุบัน การพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนให้ บรรลุจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยหลักที่มีความสำคัญ อย่างยิ่งประการหนึ่ง คือ ครู อาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษาที่จะขับเคลื่อนพลังการปฏิรูปการศึกษา จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่งคนดี มีความสุข ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดม ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 [2] ที่ต้องการพัฒนาและ ควบคุมคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา อีกทั้งแผนยุทธศาสตร์ ที่ 2 ของมหาวิทยาลัยมหิดล คือ Excellence in

Outcome-based Education for Globally-competent Graduates และยุทธศาสตร์ที่ 2 ของคณะสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คือ สร้าง ความเป็นเลิศทางการศึกษา รวมถึงเพื่อให้การประเมิน คุณภาพการศึกษาในระดับคณะตามเกณฑ์คุณภาพ การศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria Performance Excellence) และการประเมิน คุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรตามเกณฑ์ของ Asean University Network Quality Assurance นอกจากนี้ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2541[3] ได้กำหนดนิยามของความสุขว่า หมายถึง ความสบายกาย สบายใจ อยู่ดีมีสุข อีกทั้ง พระไพศาล วิสาโล พ.ศ.2554 [4] ที่ได้กล่าวถึงความสุขว่า การศึกษาเล่าเรียนเป็นวิถีแห่งความสุขอีกอย่างหนึ่ง การศึกษา เล่าเรียนในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะการเรียน ในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการเรียนรู้จาก โลกภายนอกด้วย เรียนรู้จากการได้เห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เคยรู้มาก่อน แล้วต้องการศึกษาค้นคว้าให้รู้สึกขึ้น ชัดเจนขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน ของคณะที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบให้นักศึกษา ได้ลงมือปฏิบัติจริง ในพื้นที่จริง ดังนั้น ผู้วิจัยจึง ตระหนักถึงความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความ ต้องการและมีความสุขของผู้เรียนอย่างแท้จริง อีกทั้งยัง ต้องสอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ และระดับ มหาวิทยาลัย จึงสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจต่อ หลักสูตรของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านปัจจัยสนับสนุน และความสุขด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของ การจัดการศึกษา และเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการ พัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็น แนวทางในการวางแผนแก้ไขปัญหา ปรับปรุงและ พัฒนาการเรียนการสอนของหลักสูตร เพื่อให้นักศึกษา มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณสมบัติต่างๆ ตาม ความคาดหวังของหลักสูตร ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจ ในการที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา ตลอดจนผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด [5]

วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อศึกษา ระดับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อ หลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนและสุขด้านการ เรียนการสอน 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อ หลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนและสุขด้านการ

เรียนการสอน จำแนกตามตัวแปรปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ประโยชน์ที่ได้รับ 1) คณะสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน 2) คณะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป 3) เพื่อใช้เป็นข้อมูลตอบผลการดำเนินการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ Education Criterial Performance Excellence และการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรตามเกณฑ์ของ Asean University Network Quality Assurance

2. วัสดุและวิธีการ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมีวิธีการศึกษา ดังนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสนอโครงการและได้รับการพิจารณารับรองโครงการตั้งรหัสโครงการเลขที่ MU-CIRB 2017/110.1506 หนังสือรับรองโครงการวิจัยเลขที่ MU-IRB 2017/009.2106 รับรองวันที่ 21 มิถุนายน 2560 โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา 2559 จำนวน 70 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 70 คน โดยเก็บแบบสอบถามทั้งหมดเต็มจำนวน

เครื่องมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยดำเนินการสร้างข้อคำถามที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม นำมาปรับแก้และนำแบบสอบถามไปใช้ โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ตอนที่ 2 การสำรวจความพึงพอใจปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอน เป็น

แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิกเคอร์ต (Likert five rating scale) [6] และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 คน ในวันปัจฉิมนิเทศของคณะ และได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 70 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

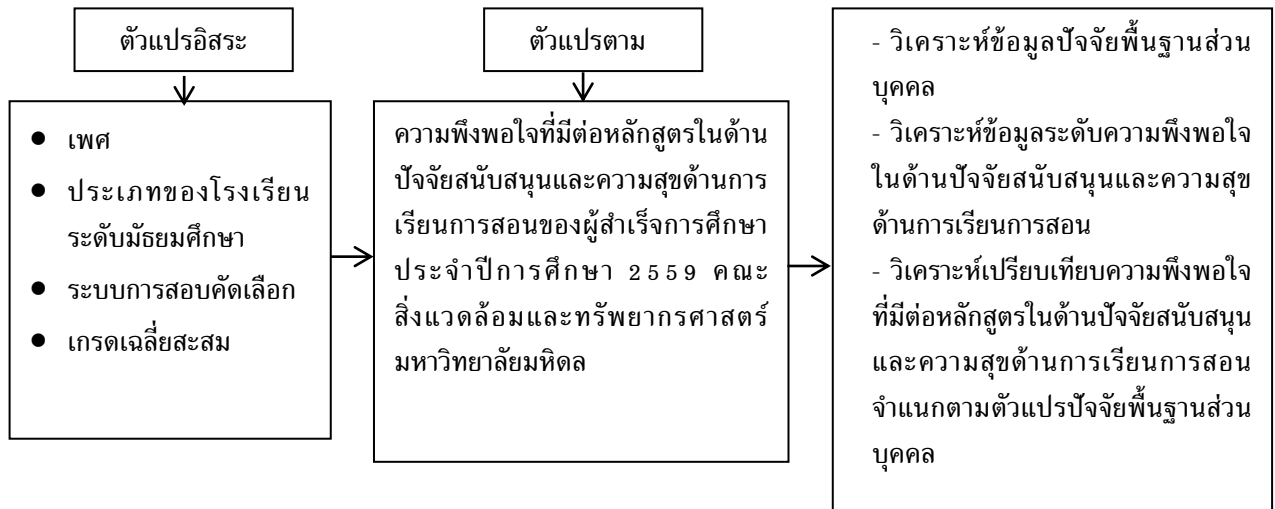
ดำเนินการรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูล นำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ

ตอนที่ 2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอน ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่ามาเทียบเกณฑ์ ระดับความพึงพอใจ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	พึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	พึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ดำเนินการวิเคราะห์ความพึงพอใจในปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอน จำแนกตามตัวแปรปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ ทดสอบค่าที (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Anova) โดยตั้งสมมติฐานการวิจัย คือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2559 จากคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุน และความสุขด้านการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล และนำเสนอเป็นแผนภาพประกอบความเข้าใจ ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

3. ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 70 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 80.0 สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาล ร้อยละ 58.6 ภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ร้อยละ 68.6 มาจากระบบโควตาและระบบแอดมิชชั่น ร้อยละ 50.0 และสำเร็จการศึกษาโดยมีเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร 3.01 ถึง 3.50 ร้อยละ 50.0

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุน และความสุขด้านการเรียนการสอน

ข้อมูลระดับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุน และความสุขด้านการเรียนการสอนในภาพรวมและรายด้าน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1 ถึงตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

ปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. คู่มือนักศึกษาช่วยอำนวยความสะดวกและเป็นประโยชน์แก่นักศึกษา	3.59	0.752	มาก	8
2. ความเพียงพอและเหมาะสมของห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการ	3.40	0.769	ปานกลาง	11
3. ความเหมาะสมและเพียงพอของทรัพยากรเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมในห้องสมุด	3.44	0.773	ปานกลาง	10
4. ความเหมาะสมของห้องสโมสรนักศึกษาเพื่อใช้ในการประชุม ทบทวนบทเรียน และพักผ่อน	3.63	0.837	มาก	7
5. ความเพียงพอของคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และ WiFi	3.30	0.983	ปานกลาง	12
6. สภาพแวดล้อมของคณะมีความเหมาะสม เอื้อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการและการเรียนรู้	3.51	0.812	มาก	9
7. ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินเมื่ออยู่ที่คณะ	3.83	0.680	มาก	5
8. การศึกษาดูงาน/การฝึกงาน/การฝึกภาคสนามช่วยเพิ่มทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้	3.87	0.797	มาก	4
9. ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการศึกษา	4.21	0.740	มาก	1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน (ต่อ)

ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
10. การแนะนำแหล่งทุนการศึกษา/ทุนวิจัย/ทุนพัฒนาศักยภาพ	3.89	0.671	มาก	3
11. การขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้ทันต่อความต้องการ	3.77	0.871	มาก	6
12. ความพร้อมด้านโสตทัศนูปกรณ์ในห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ	3.94	0.634	มาก	2
รวม	3.70	0.777	มาก	

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรในด้านความสุขด้านการเรียนการสอน

ความสุขด้านการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ผู้สำเร็จการศึกษามีความสุขในการเรียนตลอดหลักสูตร	4.01	0.691	มาก	2
2. ผู้สำเร็จการศึกษามีความสุขในการออกฝึกภาคสนาม การทัศนศึกษานอกสถานที่	4.03	0.742	มาก	1
3. บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้และสนุกสนาน ผู้เรียนสนุกสนานและมีความสุขในการได้เข้าร่วมในชั้นเรียน	3.51	0.717	มาก	6
4. บรรยากาศในมหาวิทยาลัยมีส่วนทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง และมีความปลอดภัย	4.00	0.702	มาก	3
5. ผู้สำเร็จการศึกษามีค่านิยมที่เหมาะสม ตระหนัก และดำรงไว้ซึ่งคุณค่าของวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ	3.76	0.669	มาก	5
6. ผู้สำเร็จการศึกษาได้เรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง รู้จักปรับตัว เท้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก	4.00	0.590	มาก	4
รวม	3.70	0.777	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตรด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นความเพียงพอและเหมาะสมของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ความเหมาะสมและเพียงพอของทรัพยากรเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมในห้องสมุดและความเพียงพอของคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และ Wifi ที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจในความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูงสุดค่าเฉลี่ย = 4.21 ± 0.740 รองลงมา คือ ความพร้อมด้านโสตทัศนูปกรณ์ภายในห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ ค่าเฉลี่ย = 3.94 ± 0.634 และความพึงพอใจต่อความเพียงพอของคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และ Wifi ค่าเฉลี่ยต่ำสุด = 3.30 ± 0.983

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความสุขในการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความสุขในการออกฝึกภาคสนาม การทัศนศึกษานอกสถานที่สูงสุดค่าเฉลี่ย = 4.03 ± 0.742 รองลงมา คือ ความสุขในการเรียนตลอดหลักสูตร ค่าเฉลี่ย = 4.01 ± 0.691 และบรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้และสนุกสนาน ผู้เรียนสนุกสนานและมีความสุขในการได้เข้าร่วมในชั้นเรียน ค่าเฉลี่ยต่ำสุด = 3.51 ± 0.717

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อหลักสูตรด้านปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอน จำแนกตามตัวแปรปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล คือ เพศ ระบบการสอบคัดเลือก ประเภทโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อหลักสูตรด้านปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนจำแนกตามเพศ ระบบการสอบคัดเลือก ประเภทของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ความพึงพอใจ	ชาย		หญิง		P-value	โควตา		แอดมิชชั่น		P-value	รัฐบาล		เอกชน		P-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
1. ปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอน	3.69	0.43	3.70	0.50	0.94	3.66	0.52	3.74	0.46	0.50	3.64	0.39	3.78	0.59	0.25
2. ความสุขด้านการเรียนการสอน	3.85	0.53	3.90	0.53	0.75	3.88	0.56	3.89	0.51	0.94	3.82	0.48	3.98	0.58	0.20

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจต่อหลักสูตรด้านปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้านการเรียนการสอนจำแนกตามเกรดเฉลี่ย สะสมตลอดหลักสูตร

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P-value
1. ปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.066	3	0.022	0.089	0.966
	ภายในกลุ่ม	16.341	66	0.248		
	รวม	16.407	69			
2. ความสุขด้านการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	0.396	3	0.132	0.462	0.710
	ภายในกลุ่ม	18.857	66	0.286		
	รวม	19.252	69			

จากตารางที่ 3 และตารางที่ 4 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งเพศชายและหญิง ที่มาจากระบบโควตา และระบบแอดมิชชั่น ที่มาจากรัฐบาลและเอกชน และที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมทั้ง 4 กลุ่ม มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนและมีความสุขด้านการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม คือ อุปกรณ์และเครื่องมือในห้องปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา และอุปกรณ์เครื่องมือที่มีอยู่ไม่มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2559 จากคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนและมีความสุขด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน และมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามปัจจัยพื้นฐาน

ส่วนบุคคล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจาก คณะมุ่งให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอน มีการวางแผนการบริหารจัดการในแบบองค์รวม จึงทำให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล รวมถึงปัจจัยเกี่ยวพันต่าง ๆ ในด้านการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจในปัจจัยสนับสนุนและมีความสุขด้านการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ (Hierarchy of Needs Theory) ที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการของมนุษย์ตามลำดับชั้น จากชั้นพื้นฐานไปสู่ชั้นสูงสุด ซึ่งการที่มนุษย์จะเกิดความต้องการในแต่ละระดับได้นั้น จะต้องได้รับการตอบสนองในระดับนั้น ๆ ก่อนที่จะเกิดความต้องการในระดับที่สูงขึ้นต่อไป และถ้ามนุษย์ได้รับการตอบสนองตามความต้องการแล้ว ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจ [7] ซึ่งความพึงพอใจเป็นนามธรรม เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมในการแสดงออกของแต่ละบุคคล เป็นความรู้สึกส่วนตัวที่มีทั้งด้านบวกและลบ ขึ้นอยู่กับการได้รับการตอบสนองความต้องการ [8]

และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม [9] ที่ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตต่อมหาวิทยาลัยสารคาม ปีการศึกษา 2558 พบว่า นิสิตมีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนและการให้บริการอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยด้านปัจจัยสนับสนุน ผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์มีความพึงพอใจในความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูงสุด อาจเนื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดลและคณะมีการกำหนดค่าใช้จ่ายในการศึกษาตลอดหลักสูตรในอัตราที่มีความเหมาะสมไม่ได้มุ่งแสวงหากำไร จึงส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาพึงพอใจในค่าใช้จ่ายดังกล่าว ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ สว่างแสง และ นุชานา เหลืองอังกูร [10] ที่พบว่าค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นแรงจูงใจที่อยู่ในระดับมากในการช่วยตัดสินใจเข้าศึกษา เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านความสุขที่มีต่อการเรียนการสอนเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความสุขในเรื่องการออกฝึกภาคสนาม การทัศนศึกษานอกสถานที่สูงสุด ถือได้ว่าเป็นความมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของหลักสูตรคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ที่เน้นบูรณาการศาสตร์หลายศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอน เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยผ่านการออกฝึกภาคสนามและการศึกษานอกสถานที่มาโดยตลอด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุทุมพร ไฉลาตและจงดี โตอ้อม [11] ที่พบว่า การที่คณะกำหนดให้มีการฝึกภาคสนามเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรทำให้เป็นปัจจัยข้อแรกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อที่คณะ และยังคงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมชาย บุญสุน [12] ที่ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า นิสิตที่อายุ ระดับชั้น และพรษาที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการศึกษาของ อุทุมพร ไฉลาตและวันทนี โปธิ์กลาง [13] ที่ศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิตต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ พบว่า บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมในระดับมากทุกด้าน และการวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลพบว่า เพศชายมีความพึงพอใจ ด้านการให้บริการมากกว่าเพศหญิง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนอีก 5 ด้านมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรด้านแขนงวิชา การเลือกสอบเข้าศึกษา และเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร ในขณะที่ผลการศึกษาของ อาจารย์ ประจวบเหมาะและคณะ [14] ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดระบบการเรียนการสอนสาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการพบว่า เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อระบบการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน นักศึกษาที่มีเพศและอายุที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อระบบการจัดการเรียน การสอนแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ ผลการวิจัยในด้านความสุขด้านการเรียนการสอน ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปัทมา ทองสม [15] ที่ศึกษาการพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พบว่า นักศึกษามีความสุขในการเรียนอยู่ในระดับมาก ระดับชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และคะแนนเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ทางลบต่อความวิตกกังวล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราภรณ์ สรรพวิรวงศ์ และคณะ [16] ที่ศึกษาความสุขของนักศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พบว่า นักศึกษามีความสุขโดยรวมอยู่ในระดับมาก และการเปรียบเทียบระดับความสุขของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาต่างกลุ่มวิชามีความสุขไม่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความสัมพันธ์ไปในทางบวกกับการใฝ่รู้ของนักศึกษา [17] และการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสุขในการเรียนนั้น จะต้องคำนึงถึงปัจจัยทั้งภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ สุขภาพ ความฉลาดทางอารมณ์และความแข็งแกร่งในชีวิต ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ครอบครัว อาจารย์ การจัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม แสดงให้เห็นว่า หากมีการเสริมสร้างปัจจัยดังกล่าวก็จะทำให้นักศึกษามีความสุขในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย [18] ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาอย่างแท้จริง และจะส่งผลให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนที่เป็นภารกิจหลักของคณะมากยิ่งขึ้น นับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้นักศึกษาสามารถผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของคณะมีการดำเนินการที่เป็นเลิศในที่สุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการศึกษาพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาพึงพอใจต่อความเพียงพอของคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และ WiFi น้อยที่สุด ดังนั้น ควรนำเสนอต่อผู้บริหารและงานเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนจัดทำแผนงบประมาณซื้อคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ให้เพียงพอ

2. จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ไม่มีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้น ควรมอบหมายให้งานปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมและมาตรฐานสากลดำเนินการสำรวจและตรวจสอบอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงเครื่องมือเฉพาะทางวิทยาศาสตร์อื่นๆ ที่นักศึกษาต้องการใช้ทุกปี หากพบว่าอุปกรณ์หรือเครื่องมือชำรุด ไม่เพียงพอ ควรจัดทำแผนเสนอต่อผู้บริหารและดำเนินการตั้งงบประมาณเพื่อขอซื้ออุปกรณ์ดังกล่าว

3. จากผลการศึกษาพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความสุขในการออกฝึกภาคสนาม การศึกษานอกสถานที่มากที่สุด ซึ่งนับว่าเป็นจุดแข็งที่สร้างชื่อเสียงให้กับคณะมาอย่างยาวนาน ดังนั้น หลักสูตรควรรักษาคุณภาพในส่วนนี้ไว้ ควรมีการติดตามศึกษาความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันต่อสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อนำมาพัฒนาการศึกษาภาคสนาม การศึกษานอกสถานที่ของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ซึ่งอาจจะทำให้พบประเด็นที่มีความพึงพอใจแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น ในด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การได้รับทุนการศึกษา รายได้ของครอบครัว สถานภาพการสมรสของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง ด้านสภาพแวดล้อม เช่น อาจารย์ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียน

2. ควรทำการศึกษาความไม่พึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาของคณะ เพื่อที่จะนำไปใช้กับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับคณะตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ

3. ควรทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจต่อหลักสูตรในด้านปัจจัยสนับสนุนและความสุขด้าน

การเรียนการสอนของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

4. เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ร่างกรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574, พ.ศ.2560.
2. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552, 2552.
3. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2541. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ; 2541.
4. พระไพศาล วิสาโล. ความสุขของนักศึกษาเพื่อปัญญาของแผ่นดิน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล; 2554.
5. สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการด้านการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง; 2555.
6. บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น; 2545.
7. ภาศิริ เขตปิยรัตน์และสินีนาล วิกรมประสิทธิ์. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจ (4ปี) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2553. รายงานการวิจัย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์; 2554.
8. รัตนา พรหมภาพ. ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2550. รายงานการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร; 2551.
9. กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2558. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม; 2558.
10. ภาณุวัฒน์ สว่างแสง และนุชวรา เหลืองอังกูร. แรงจูงใจในการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับ

- ปริญญาตรีระบบบริหารมหาวิทาลัยมหาสารคาม
ปีการศึกษา2554.วารสารครุศาสตร์ มหาวิทาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม 2555;1:172-178.
11. อุทุมพร ไฉลาต และ จงดี โตอ้อม. ปัจจัยที่มีผล
ต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของ
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทาลัยมหิดล. วารสาร
บัณฑิตศึกษา 2559;2:165-177.
  12. สมชาย บุญสุน. ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการ
เรียนการสอนของมหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
[วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต].
มหาวิทาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทาลัย; 2554.
  13. อุทุมพร ไฉลาต และวันทนีย์ โพธิ์กลาง. ศึกษา
ความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อการจัดการเรียน
การสอนในหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตคณะ
สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทาลัย
มหิดล. Mahidol R2R e-Journal 2557;2:55-
75.
  14. อาจารย์ ประจวบเหมาะ ศรีรินทร์ ชันติวัฒน์กุล
นภัสสร ตีมสูงเนิน และฉัตรมงคล จันทราทิพย์.
การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการ
จัดระบบการเรียนการสอนหลักสูตร สาขาวิชาการ
จัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทาลัย
ราชภัฏจันทรเกษม. วารสารจันทรเกษมสาร
2554;33:77-86.
  15. ปัทมา ทองสม. การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขใน
การเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร
บัณฑิตสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วารสารการ
พยาบาลและการศึกษา 2554;1:88-111.
  16. จิราภรณ์ สรรพวีรวงศ์ ภัทรกันย์ ติเอี้ยดย่อ จันทนี
ปลุกไม้ดี ศรีญา ทังสุข สุพรรณษา สุดสวาท และ
กนกพร สงปราบ. ความสุขของนักศึกษามหา
วิทาลัยวลัยลักษณ์. สงขลานครินทร์เวชสาร
2559;5:269 - 279.
  17. ยุคลธร แจ่มฤทธิ์. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย
ส่วนบุคคล ที่สนใจต่อวิชาชีพ รูปแบบการใช้ชีวิต
ของนักศึกษาการดูแลนักศึกษาของอาจารย์และ
บรรยากาศการเรียนรู้กับการใฝ่รู้ของนักศึกษา
พยาบาล วิทาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง
สาธารณสุข[วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร
มหาบัณฑิต] กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทาลัย;
2544.
  18. ธนพล บรรดาศักดิ์ กนกอร ชาวเวียง และนฤมล
จันทรเกษม. ความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษา
พยาบาล. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร
2560;1:357-36.